

СИСТЕМА НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДБУДОВИ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

SYSTEM OF REGULATORY FRAMEWORK FOR THE RECONSTRUCTION OF UKRAINE'S INFRASTRUCTURE

Микитась М.Я., здобувач кафедри конституційного
та адміністративного права

Запорізький національний університет

Наукова публікація присвячена комплексному аналізу нормативно-правового забезпечення відновлення інфраструктури України в умовах воєнного стану та на етапі післявоєнної реконструкції. Враховуючи масштаб руйнувань, спричинених повномасштабною агресією російської федерації, обґрунтовується теза про неможливість повернення до довоєнної моделі відбудови та необхідність переходу до концепції реконструкції як розвитку. У центр дослідження поставлено правові механізми, що забезпечують фіксацію збитків, компенсацію втрат, цифровий моніторинг, стратегічне планування та пріоритизацію проєктів, із виокремленням їх ролі у формуванні нової архітектури державної стійкості.

Розкрито еволюцію нормативної бази 2022–2025 років – від перших урядових постанов для аварійного реагування до формування інституційної, ресурсної та процедурної системи реконструкції. Особливу увагу приділено Постанові КМУ № 326, що закріпила порядок визначення шкоди та збитків, Постанові № 380, яка започаткувала фіксацію зруйнованого майна у цифровій формі, а також Постанові № 473, що встановила порядок аварійно-відновлювальних робіт.

Центральним нормативним актом сучасної моделі відбудови визначено Закон № 2923-IX «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України», який уперше законодавчо врегулював механізм компенсації пошкодженого житла та створив інструмент для державних гарантій постраждалим громадянам. Проаналізовано його переваги (гнучкість форм компенсації, інтеграція з Реєстром пошкодженого майна) та обмеження (вужький перелік об'єктів, складність підтвердження права власності, нерівна спроможність громад).

У дослідженні розглянуто також Постанову КМУ № 382, що започаткувала експериментальний формат комплексної відбудови територій, та Наказ № 964, який запровадив формалізовану систему оцінки проєктів через інтегральні індекси, створивши інструментарій прозорості пріоритизації фінансування. Підкреслено, що програма «Відновлення» трансформувалася у базовий цифровий механізм реалізації державної політики компенсації.

Зроблено висновок, що українське правове поле відновлення поступово набуває системності, інтегруючи принципи «good governance», цифровізації та децентралізації. Водночас наявні виклики – фрагментарність координації, нерівність доступу громад, невідзначеність механізмів використання конфіскованих активів – потребують подальшої правової конкретизації. Відбудова постає не лише як реакція на руйнування, а як механізм стратегічного розвитку та інституційного оновлення України.

Ключові слова: відновлення інфраструктури; воєнний стан; компенсація збитків; нормативно-правове регулювання; цифровий реєстр пошкодженого майна; програма «Відновлення»; післявоєнна реконструкція.

The scholarly publication presents a comprehensive analysis of the regulatory framework governing infrastructure recovery in Ukraine under martial law and during the phase of post-war reconstruction. In light of the extensive destruction caused by the full-scale aggression of the Russian Federation, the study substantiates the thesis that a return to the pre-war model of reconstruction is neither feasible nor effective. Instead, it argues for a shift towards the concept of reconstruction as development, whereby restoration processes become instruments of modernization, resilience strengthening, and long-term transformation. The research focuses on legal mechanisms facilitating damage documentation, compensation, digital monitoring, strategic planning, and project prioritisation, highlighting their role in shaping a new architecture of national resilience.

The article traces the evolution of the regulatory framework from 2022 to 2025 – from initial emergency government decisions to the establishment of an institutional, financial, and procedural system for reconstruction. Special attention is given to Resolution of the Cabinet of Ministers No. 326, which introduced the procedure for determining war-related damages and losses; Resolution No. 380, which launched the digital mechanism for recording destroyed property; and Resolution No. 473, which defined the procedure for emergency recovery interventions and established unified standards for assessing damaged infrastructure.

The core legislative instrument within the modern reconstruction model is identified as Law No. 2923-IX, which for the first time formally regulated the mechanism for compensation for damaged and destroyed residential property and established a framework for state guarantees to affected citizens through integration with the Unified State Register of Damaged and Destroyed Property. The paper examines the advantages of this Act (flexible compensation formats, integration with digital registers) alongside its limitations (narrow scope of eligible objects, difficulties in proving ownership, unequal institutional capacity of communities).

The study also analyses Resolution No. 382, which introduced an experimental model of comprehensive territorial recovery, and Order No. 964, which implemented a formalised system for project evaluation based on integrated indices, thereby enhancing transparency and evidence-based allocation of reconstruction funds. It is emphasised that the "eRecovery" programme has evolved into a core digital mechanism for operationalising state compensation policy.

The article concludes that Ukraine's recovery-related legal framework is gradually becoming systemic, incorporating the principles of good governance, digitalisation, decentralisation, and long-term resilience. Nonetheless, existing challenges – including coordination gaps, unequal access to compensation mechanisms, and the lack of a legally defined model for the use of confiscated Russian assets – indicate the need for further regulatory refinement. Reconstruction is thus conceptualised not merely as a response to destruction, but as a driver of strategic development and institutional renewal of the Ukrainian state.

Key words: infrastructure recovery; martial law; war-damage compensation; regulatory framework; digital property register; eRecovery programme; post-war reconstruction.

Вступ. Повномасштабна збройна агресія російської федерації спричинила масштабні руйнування інфраструктури України, що не мають аналогів у Європі після завершення Другої світової війни. Знищення житлового фонду, енергетичних об'єктів, об'єктів соціальної інфраструк-

тури, логістичних вузлів та систем життєзабезпечення поставили перед державою безпрецедентне завдання – забезпечення відновлення, яке має виходити за межі традиційних підходів реконструкції. За цих умов перед Україною постає необхідність формування нової моделі

розвитку, здатної забезпечити стійкість, економічне відновлення та модернізацію управлінських механізмів.

Адміністративно-правове забезпечення відновлення інфраструктури відіграє ключову роль у реалізації державної політики у сфері поствоєнної реконструкції. Саме нормативно-правові акти задають рамки функціонування механізмів компенсації, визначають повноваження суб'єктів управління, напрями фінансування та способи координації між органами державної влади, місцевим самоврядуванням та міжнародними партнерами. Дослідження трансформації нормативної бази, що відбулася у 2022–2025 роках, дозволяє простежити перехід від екстрених рішень воєнного часу до комплексної, інституційно організованої моделі відбудови.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є системний аналіз нормативно-правового забезпечення процесів відновлення інфраструктури України в умовах воєнного стану та в період післявоєнної реконструкції, з виокремленням ключових актів, механізмів, тенденцій та проблем їх практичної імплементації. Особлива увага приділяється еволюції правових інструментів, які забезпечили перехід від фіксації руйнувань до відбудови як стратегічного розвитку.

Методологія даної публікації ґрунтується на використанні системно-структурного та порівняльно-правового аналізу, що дозволяє простежити еволюцію нормативної бази у сфері відновлення інфраструктури та виявити закономірності її розвитку. Застосування формально-юридичного підходу дало змогу дослідити зміст ключових нормативних актів, їх юридичну природу та сферу застосування.

Результати дослідження. Повномасштабна агресія російської федерації спричинила безпрецедентні для Європи після 1945 року руйнування, що охопили житловий сектор, соціальну та комунальну інфраструктуру, а також ключові елементи критичної інфраструктури. За таких умов відновлення не може зводитися до механічної реконструкції довоєнного стану: воно потребує стратегічного бачення, інноваційних підходів і модернізації управлінських інституцій.

Сучасна модель повоєнної відбудови ґрунтується на формуванні нової архітектури розвитку держави, спрямованої на підвищення її стійкості, безпеки та конкурентоспроможності. У цьому контексті адміністративно-правове забезпечення виступає важливим інструментом публічного управління, визначаючи повноваження суб'єктів, порядок фінансування та взаємодію держави, місцевого самоврядування, бізнесу й громадян.

Попри ухвалення низки нормативних актів – щодо компенсацій за зруйноване майно, управління критичною інфраструктурою, публічних закупівель – правове поле відновлення залишається досить фрагментарним. Дослідники відзначають відсутність єдиної моделі координації між органами влади та міжнародними партнерами, що ускладнює реалізацію відновлювальних проєктів [1, с. 334]. Водночас за останні роки простежується позитивна динаміка: від вузької реконструкційної парадигми правове регулювання перейшло до комплексного, міжгалузевого сприйняття відбудови, яке охоплює економічні, соціальні та гуманітарні аспекти.

Введення воєнного стану у 2022 році [2] започаткувало новий етап трансформації нормативних засад відновлення: Указ Президента та наступні акти заклали правовий режим для проведення відбудови, а створення Національної ради з відновлення України утвердило координаційний рівень управління. Поступово формується довгострокова нормативно-правова база, що поєднує стратегічне планування, цифровізацію та підвищення інституційної спроможності держави.

Важливим нормативним кроком стала Постанова КМУ № 326 від 20.03.2022 «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок зброй-

ної агресії Російської Федерації», яка закріпила Порядок визначення шкоди і збитків, завданих агресією [3]. Документ охоплює період від 2014 року та запроваджує класифікацію збитків – людських, економічних, військових, екологічних тощо. Окремо встановлено обов'язок органів влади щодо збору та збереження інформації для майбутніх відбудовних програм. Таким чином, постанова формує правову основу для системного обліку втрат і стає вихідною точкою для подальшого нормативного та програмного забезпечення реконструкції.

Постанова Кабінету Міністрів України № 380 від 26.03.2022 «Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» [4], своєю чергою, стала одним з ключових актів початкового етапу фіксації воєнних руйнувань, адже вперше заклала правові засади створення єдиної бази даних щодо пошкодженого житла, комерційних об'єктів, соціальної й критичної інфраструктури. Її ухвалення було зумовлене масовими втратами житлового фонду та комунальних об'єктів, які до цього часу фіксувались локально і несистемно, що унеможливлювало подальше юридичне відшкодування.

Документ запровадив уніфікований цифровий механізм подання інформації через портал «Дія», розпочавши процес цифровізації фіксації руйнувань та створення Державного реєстру пошкодженого і знищеного майна. Передбачено перевірку поданих даних уповноваженими органами, що забезпечує їх юридичну достовірність. Визначено й систему відповідальних суб'єктів – Мінінфраструктури, Мінрегіону/Мінвідновлення, Мінцифри, ДСНС, військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування, що відображає перехід до багаторівневої моделі управління відновленням.

З правової точки зору Постанова № 380 сформувала новий тип публічно-правових відносин, у межах яких факт фіксації руйнування набув юридичного значення та став передумовою компенсації, участі у програмах відбудови й судового захисту. Відтак створено послідовний ланцюг: фіксація шкоди → оцінка збитків → компенсація → реконструкція, що надав можливість формувати аналітичну базу для прийняття рішень щодо пріоритетів відновлення й розподілу фінансування.

Постанова № 380 є прикладом переходу від ситуативного реагування до інституційно організованого управління відбудовою, закладаючи правовий фундамент для подальших цифрових програм і міжнародних позовів щодо відшкодування завданих Україні збитків.

Постанова № 473 від 19.04.2022 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд» [5] доповнила попередній нормативний блок, визначивши порядок виконання невідкладних аварійно-відновлювальних робіт. Вона закріпила державну, а не лише муніципальну модель реагування на руйнування, передбачивши механізм очищення територій, демонтажу небезпечних конструкцій та тимчасового укріплення споруд. У документі вперше встановлено послідовність дій – від обстеження та фіксації пошкоджень до ухвалення рішення про демонтаж або консервацію, а також створено комісії з обстеження за участі представників влади, ДСНС і експертів, що стало основою для формування єдиних стандартів оцінки пошкоджень.

Постанова передбачає багатоканальне фінансування – з державного й місцевих бюджетів та міжнародної допомоги, а також вимагає дотримання будівельних, безпекових і природоохоронних норм. У системі адміністративно-правового регулювання вона є вихідною ланкою переходу від рятувально-аварійних заходів до плано-

вої реконструкції та формує засади державної політики повоєнного відновлення.

Ключовим документом сучасної фази відбудови став Закон України №2923-IX «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» від 23 лютого 2023 р. [6], який уперше на рівні закону врегулював механізм компенсації за пошкоджене чи знищене під час бойових дій житло. Він не лише визначив модель матеріального відшкодування, а й надав державі роль гаранта захисту постраждалих власників майна.

Закон діє в межах режиму воєнного стану, що підкреслює зв'язок відновлення житла з питаннями національної безпеки. До об'єктів компенсації віднесено квартири, житлові будинки, садибні, садові й дачні будинки. Водночас чітка фіксація кола об'єктів звужила сферу дії механізму, залишивши поза ним частину комерційної нерухомості та складні об'єкти багатоквартирної забудови.

Передбачено подання заяв, роботу комісій на рівні місцевої влади та формування Державного реєстру пошкодженого і знищеного майна, що робить Закон одночасно компенсаційним та організаційним інструментом. Реєстр забезпечує облік руйнувань, формує основу для планування відновлення та допомагає визначати фінансові пріоритети.

Компенсація може надаватися у різних формах: грошова виплата, житловий сертифікат, фінансування нового будівництва, передача відновленого об'єкта.

Разом з тим існують й певні виклики у реалізації: ускладнення підтвердження права власності через втрату документів, обмеженість переліку об'єктів, нерівний доступ громад до механізму компенсації та питання фінансування. Це вказує на потребу подальшого нормативного уточнення та розширення охоплення Законом.

У 2023 році важливою ланкою нормативної еволюції стала Постанова КМУ № 382 «Про реалізацію експериментального проєкту щодо відновлення населених пунктів, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації» від 25 квітня 2023 р. [7], яка запровадила експериментальний проєкт відновлення постраждалих населених пунктів на 2023–2025 роки. Вона започаткувала перехід до середньострокового стратегічного планування, дозволила тестувати нові механізми відбудови та передбачила фінансування з Фонду ліквідації наслідків агресії та додаткових джерел.

Постанова встановила процедури формування переліків об'єктів, критерії пріоритетності, порядок закупівель і контролю якості. З обмеженням дії Постанови № 1764 «Про затвердження Порядку державного фінансування капітального будівництва» від 27 грудня 2001 р. [8] держава свідомо пом'якшила регуляторні бар'єри, прискоривши запуск реконструкційних робіт. Першими учасниками проєкту стали шість громад, серед них Бородянська та Мещинська, де відновлення включає будівництво нових житлових будинків, інженерної та соціальної інфраструктури.

Постанова № 382 вводить принцип комплексної відбудови – не лише відтворення, але модернізацію, що охоплює містобудівні рішення, екологічні стандарти, цифрові технології та принципи стійкості. Водночас її реалізація потребує спроможності місцевих громад, прозорих закупівель і збалансованого розподілу фінансування – і саме результати пілоту визначають перспективи масштабування моделі.

Суттєвим управлінським нововведенням стало ухвалення Наказу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України №964 «Про затвердження

методичних рекомендацій щодо пріоритезації проєктів ліквідації наслідків, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» від 20 жовтня 2023 р., яким затверджено Методичні рекомендації щодо пріоритезації проєктів ліквідації наслідків збройної агресії [9]. Документ уперше запропонував формалізований механізм оцінювання проєктів через два інтегральні індекси – соціально-екологічний (СЕІ) та фінансово-економічний (ФЕІ), із застосуванням кількісних показників та стандартизованих вагових коефіцієнтів. Це зробило оцінку та ранжування заявок не декларативними, а алгоритмічно вимірюваними процесами.

Методика передбачає єдину форму подання проєктних даних, а у разі їх неповноти автоматично застосовується нульова оцінка, що підвищує вимоги до достовірності інформації та сприяє стандартизації відбору. Взаємодія суб'єктів визначена багаторівнево – від місцевих органів до Міжвідомчої робочої групи та Кабінету Міністрів, що забезпечує уніфікований порядок прийняття рішень і оптимізує спрямування коштів Фонду ліквідації наслідків агресії.

Науково значущим у цьому наказі є переведення відбудови з площини «аварійних дій» у площину планування на основі кількісних критеріїв. Разом з тим складність методики та потреба у технічних ресурсах можуть ускладнювати доступ до фінансування малим громадам – це формує ризик нерівності та вказує на потребу подальшої адаптації механізму. Попри це, Наказ №964 є важливим інструментом формування прозорої політики пріоритезації реконструкційних проєктів і спрямування фінансування на об'єкти з найвищим соціально-економічним ефектом.

У 2023–2024 роках нормативна база відновлення зазнала якісного оновлення: від фрагментарних рішень – до системної моделі компенсації, кредитування та управління відбудовними програмами. Центральним елементом стала державна програма «Відновлення», яка трансформувалася із цифрового інструмента в базовий механізм реалізації Закону №2923-IX [6]. Протягом 2023–2024 років спрощено процедури подання заяв, удосконалено механізми ідентифікації, верифікації та формування Реєстру пошкодженого майна. Програма поєднала функцію соціального захисту з економічним стимулюванням внутрішньої відбудови.

У липні 2023 року ухвалено Постанову КМУ №731 «Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад» [10], яка затвердила порядки відновлення та розвитку регіонів і громад. Документ уперше інституціоналізував поняття «території відновлення», визначивши критерії віднесення громад до таких територій (бойові дії, окупація, руйнування, демографічні та економічні втрати). Постанова встановила три рівні планування – державний, регіональний, місцевий – та механізми моніторингу, звітності й координації, що створило основу для прозорої багаторівневої моделі реконструкції.

Постанова №731 фактично заклала фундамент формування стійкої системи відновлення, побудованої на принципах наукової обґрунтованості, інтегрованості політик, підзвітності та децентралізації управління.

У 2024–2025 роках нормативно-правове поле відновлення продовжує еволюцію – від первинної фіксації руйнувань і компенсаційних механізмів до створення довгострокових фінансових інструментів та складної моделі залучення міжнародної допомоги. Розширення доступу до зовнішніх ресурсів супроводжується гармонізацією процедур із вимогами ЄІБ, Світового банку, ПРООН та інших партнерів, що сприяє прямому фінансуванню проєктів реконструкції та підвищує довіру донорів до українських інституцій.

Одним із перспективних напрямів державної політики стає розроблення механізмів використання конфіскова-

них російських активів. Формування такого інструменту потребує чітких процедур управління замороженими ресурсами та координації з АРМА, КМУ, Мінфіном та міжнародними структурами. У майбутньому цей механізм може набути подвійної ролі – як компенсації збитків агресії та як елементу юридичної відповідальності держави-агресора.

Сучасна модель відновлення характеризується переходом від реактивних рішень до стратегічного та інституційно забезпеченого управління. Правове регулювання дедалі тісніше пов'язане з принципами стійкості, субсидіарності, прозорості та партнерства, що формує передумови для сталого розвитку держави після війни.

Як слушно зазначає Р. Бедрій, сьогодні дуже важливими та непростими завданнями державної і місцевої влади в Україні є відбудова зруйнованого житла, промислової та іншої інфраструктури, а також ефективне забезпечення місцевого економічного розвитку на шляху подолання наслідків російської збройної агресії. Повоєнне відновлення України буде серйозним викликом не лише для нашої країни, але й для світу. Руйнування величезні, тож очевидним є те, що Україна не зможе самотійно вирішити проблему відбудови своїх міст та модернізації економіки. Цей складний і багатогранний процес вимагатиме значної координації між урядами, міжнародними і неурядовими організаціями, приватним бізнесом та іншими зацікавленими сторонами [11, с. 59].

Таким чином, адміністративно-правове забезпечення відновлення інфраструктури поступово формується як провідний інструмент державної політики повоєнної реконструкції. Його функція виходить за межі нормативного регулювання, трансформуючись у стратегічний вектор модернізації, що означає перехід від моделі «відбудови як відновлення» до концепції «відбудови як розвитку».

У такому вимірі реконструкція постає не лише засобом усунення наслідків руйнувань, а й механізмом інституційного оновлення, економічного зростання та поступу України на шляху євроінтеграції.

Висновки. Адміністративно-правове забезпечення повоєнної відбудови України постає не як набір розрізних нормативних рішень, а як сформована система правового управління, що охоплює весь цикл реконструкції – від фіксації руйнувань і оцінки збитків до компенсацій, планування, модернізації та цифрового моніторингу. За період 2022–2025 рр. відбулася трансформація моделі реагування: замість відтворення довоєнного стану держава переходить до концепції відбудови через розвиток, що передбачає оновлення інфраструктури, впровадження сталих стандартів, децентралізацію управління та підвищення ролі громад.

Нормативні акти – від перших постанов КМУ й Закону №2923-IX до методики пріоритизації проєктів та програми «ЄВідновлення» – створили правову архітектуру, здатну забезпечити цільове розподілення ресурсів, інтеграцію міжнародної фінансової допомоги й формування механізмів справедливого відшкодування. Водночас наявні виклики – нерівність доступу громад, складність процедур, фрагментарність координації та правова невизначеність щодо використання конфіскованих активів – вимагають подальшого нормативного вдосконалення та гармонізації з міжнародними стандартами.

Отже, формування сучасної правової моделі відбудови є не лише відповіддю на руйнування, але й інструментом стратегічної модернізації держави. Відновлення інфраструктури трансформується у механізм європейського розвитку, інституційного зміцнення та підвищення стійкості України, що визначає його значення не лише для сьогодення, а й для довгострокової безпеки й конкурентоспроможності країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар В. Нормативно-правове забезпечення реалізації державної політики у сфері відновлення територій України. Вчені записки Університету «КРОК». 2025. № 2(78). С. 332–338. УДК 351.71:342.9(477):330.341.1. DOI: 10.31732/2663-2209-2025-78-332-338. ISSN 2307-6968 (Print), ISSN 2663-2209 (Online). URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/1014/1011>.
2. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022, затв. Законом України № 2102-IX. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
3. Кабінет Міністрів України. Постанова «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації» від 20 березня 2022 р. № 326. Київ, 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-n#Text>.
4. Кабінет Міністрів України. Постанова «Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно...» від 26 березня 2022 р. № 380. Київ, 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380-2022-n#Text>.
5. Кабінет Міністрів України. Постанова «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії...» від 19 квітня 2022 р. № 473. Київ, 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2022-n#Text>.
6. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна... Закон України від 20 березня 2023 р. № 2923-IX / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 60. Ст. 191. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text>.
7. Кабінет Міністрів України. Постанова «Про реалізацію експериментального проєкту щодо відновлення населених пунктів...» від 25 квітня 2023 р. № 382. Київ, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/382-2023-n#Text>.
8. Кабінет Міністрів України. Постанова «Про затвердження Порядку державного фінансування капітального будівництва» від 27 грудня 2001 р. № 1764. Київ, 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1764-2001-n#Text>.
9. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. Наказ «Про затвердження методичних рекомендацій щодо пріоритизації проєктів ліквідації наслідків...» від 20 жовтня 2023 р. № 964. Київ, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0964938-23#Text>.
10. Кабінет Міністрів України. Постанова «Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад» від 18 липня 2023 р. № 731. Київ, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-2023-n#Text>.
11. Бедрій Р. Б. Організаційно-правове забезпечення відбудови та економічного розвитку міст у контексті повоєнного відновлення України. Економіка та право. 2023. № 3. С. 53–60. УДК 346.1:338.23. DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2023.03.053>. ISSN 1681-6277.